

Brusel 21. ledna 2025
(OR. en)

5544/25

AGRI 20
AGRIFIN 6
AGRIORG 10
AGRISTR 4

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Nezbytná revize postupu schvalování výkonnosti a struktury ekologizace a potřeba dalšího zjednodušení – <i>informace předsednictví</i> – <i>výměna názorů</i>

Za účelem přípravy zasedání Rady pro zemědělství a rybolov konajícího se dne 27. ledna 2025 delegace naleznou v příloze poznámku předsednictví k výše uvedenému tématu.

Nezbytná revize postupu schvalování výkonnosti a struktury ekologizace a potřeba dalšího zjednodušení

Úvod

Dne 1. ledna 2023 bylo zahájeno provádění strategických plánů SZP na období 2023–2027 (strategické plány SZP). Nový model provádění SZP založený na výsledcích přinesl změnu na úrovni plánování a provádění této politiky.

Zkušenosti z prvních dvou let provádění strategických plánů SZP ukazují, že řešením přijatým v oblasti systému provádění je zapotřebí věnovat další pozornost, aby byla zajištěna účinná reakce na vznikající socioekonomické, geopolitické a environmentální a klimatické výzvy.

V rámci nového modelu provádění byl zaveden postup každoročního schvalování výkonnosti a přezkum výkonnosti prováděný každé dva roky. Tento nový přístup má zásadní význam pro to, aby bylo možno na základě hmatatelných výsledků prokázat přínosy této politiky pro celou EU. Po prvních dvou letech provádění však členské státy zjistily, že postup schvalování výkonnosti je zapotřebí dále zdokonalit.

Nový systém podpory zaměřený na opatření v oblasti životního prostředí a klimatu –tzv. struktura ekologizace SZP –, který má v souladu s cíli Zelené dohody pro Evropu pomoci transformovat zemědělství v udržitelné odvětví, vyvolal obavy týkající se jeho složitosti a přijetí zemědělskou komunitou.

Během belgického předsednictví v roce 2024 byly vedeny diskuse ohledně důležitých kroků zaměřených na zjednodušení a bylo v tomto směru dosaženo dohody. V té době bylo předloženo mnoho návrhů, ale s ohledem na výše uvedené faktory je třeba hledat další řešení, která by SZP a další politiky mající dopad na zemědělství, produkci potravin a venkovské oblasti zjednodušila, aby bylo možno lépe dosáhnout cíle potravinového zabezpečení.

Nezbytná revize postupu schvalování výkonnosti

Jedním z klíčových prvků nového modelu provádění jsou výroční zprávy o výkonnosti, na jejichž základě se provádí výroční schvalování výkonnosti.

Účelem tohoto postupu schvalování výkonnosti je určit způsobilost výdajů na SZP na základě porovnání plánované jednotkové částky za každý jednotlivý výstup, která je uvedena ve strategickém plánu SZP, a jednotkové částky, která byla skutečně realizována.

Na základě zkušeností s prvním schvalováním výkonnosti za rozpočtový rok 2023 zaslali ministři zemědělství 27 členských států dne 15. listopadu 2024 Komisi dopis (dokument 16555/24), v němž požádali o to, aby byla urychleně vedena nezbytná společná reflexe ohledně užitečnosti a přidané hodnoty tohoto postupu.

V tomto dopise ministři zdůraznili, že vyčíslení odchylek mezi plánovanými a skutečně realizovanými jednotkovými částkami není vhodným nástrojem k tomu, aby byla zajištěna spolehlivost a správnost zemědělských výdajů EU, ani k tomu, aby bylo možno posoudit pokrok dosažený při plnění cílů stanovených ve strategických plánech SZP.

Praktické uplatňování tohoto postupu navíc představuje velkou administrativní zátěž a může vést k významnému omezení finančních prostředků na způsobilé výdaje, které jsou v souladu s pravidly a kritérii EU stanovenými ve strategických plánech SZP.

Ministři proto vyzvali ke změně základních aktů SZP, která by umožnila upustit od toho, aby v rámci schvalování výkonnosti byla jednotková částka uplatňována jako ukazatel výkonnosti.

Dne 19. listopadu 2024 uspořádal generální ředitel Evropské komise pro zemědělství a rozvoj venkova setkání ředitelů odborů odpovědných za zemědělství z jednotlivých členských států s cílem posoudit tuto otázku a projednat další postup.

Ve své odpovědi na dopis ministrů ze dne 29. listopadu 2024 Komise informovala o řešení, jež bylo přijato za účelem schvalování výkonnosti za rozpočtový rok 2024 a které spočívá v tom, že se prostřednictvím změny aktu v přenesené pravomoci (změna nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127 ze dne 7. prosince 2021 – dokument ST 16655/24) zavede „ustanovení o prahové hodnotě *de minimis*“ ve výši 2 %, a zavázala se zvážit změnu základního aktu, pokud po prvním, v plném rozsahu provedeném postupu schvalování výkonnosti v roce 2024 vyjde najevo, že přidaná hodnota schvalování výkonnosti je ve srovnání s administrativní zátěží nízká.

Nezbytná revize struktury ekologizace

V rámci reakce na krizovou situaci, již zemědělci čelí, došlo v roce 2024 k významnému zjednodušení pravidel SZP pro zemědělce a vnitrostátní správní orgány. Legislativní a nelegislativní opatření oznámená v únoru 2024 jsou částečně realizována, včetně flexibility ohledně standardů DZES, úpravy postupů pro změny SZP a snížení počtu kontrol. V rámci posouzení (zveřejněno v prosinci 2024 – dokument 7723/24 ADD 1) se dospělo k závěru, že uvedená opatření zemědělcům v EU pomáhají tím, že snižují administrativní zátěž, šetří čas a zvyšují flexibilitu v řízení zemědělských podniků.

Možnosti a potřeby týkající se zjednodušení struktury ekologizace SZP však nejsou zcela vyčerpány. Stále ještě existují oblasti, v nichž by příslušné změny výrazně usnadnily její provádění a zemědělce by motivovaly k tomu, aby ve svých zemědělských podnicích posílili realizaci opatření v oblasti životního prostředí a klimatu.

Existuje rovněž prostor pro další zjednodušení v rámci řízení strategických plánů, aby členské státy mohly účinně reagovat na mimořádné situace a odstranit neefektivní ekologická ustanovení, která nepřiměřeně omezují zemědělskou produkci.

V této souvislosti by předsednictví chtělo členské státy vyzvat, aby zvážily, jak by bylo možno strukturu ekologizace SZP zjednodušit. V úvahu by připadaly varianty jako například: možnost stanovit vyšší sazby plateb, které by měly zahrnovat motivační prvek a neměly by pouze kompenzovat ušlé příjmy a způsobené náklady; zkrácení pětiletých závazků v rámci druhého pilíře SZP s cílem povzbudit zemědělce k tomu, aby se více zapojovali do agroenvironmentálně-klimatických programů; zavedení paušálních plateb pro ekoschémat, která se vztahují pouze na jednu kategorii využití půdy, s cílem zvýšit flexibilitu systému podpory; možnost, aby bylo plnění požadavků, jež byly zavedeny nově přijatými nařízeními a směrnicemi, financováno prostřednictvím ekoschémat, agroenvironmentálně-klimatických a ekologických plateb a investičních opatření s cílem podpořit zemědělce v tom, aby se novým požadavkům přizpůsobili; zjednodušení environmentálních požadavků stanovených v operačních programech pro odvětví ovoce a zeleniny s cílem zvýšit rozsah organizace tohoto odvětví. Vystává rovněž otázka, zda je nutno provádět standard DZES 2 (ochrana mokřadů a rašelinišť), neboť obdobná povinnost byla zavedena na základě právního rámce pro obnovu přírody.

Pokud jde o zjednodušení procesu řízení plánů, bylo by rovněž možno zvážit zejména zkrácení doby potřebné pro schválení změn strategických plánů SZP, umožnění změn ve všech intervencích prostřednictvím oznámení a možnost provádět změny častěji.

Potřeba dalšího zjednodušení

Zjednodušení nadále patří mezi priority politické agendy a členské státy a zúčastněné strany požadují v tomto ohledu přijetí další opatření. Tato skutečnost je zohledněna v politických směrech předsedkyně Komise Ursuly von der Leyenové na období 2024–2029 a v pověřovacích dopisech adresovaných komisařům a komisařkám. Další zjednodušení zahrnuje kroky, jejichž cílem je: i) zajistit, aby byla stávající pravidla vhodná pro daný účel, ii) zajistit, aby nová pravidla byla „jednodušší, přístupnější pro občany a cílenější“, iii) provést „zátěžové testování“ *acquis* s cílem identifikovat a odstranit překrývání a rozpory, iv) přispět k omezení povinností v oblasti podávání zpráv alespoň o 25 % a v případě malých a středních podniků alespoň o 35 %, v) využívat digitální nástroje v zájmu realizace lepších a rychlejších řešení vi) a současně zachovat vysoké standardy.

Úsilí o pokračující optimalizaci stávajících pravidel, která mají dopad na zemědělce a na to, jak zvládají administrativní zátěž, by proto mělo být vnímáno v souvislosti se snahou o zachování stabilního a předvídatelného systému provádění dané politiky a s úsilím spojeným s přechodem na udržitelné zemědělské postupy, a to jak na straně zemědělců, tak i správních orgánů.

Bez ohledu na výše uvedené skutečnosti z dosavadního provádění strategických plánů vyplývá, že je zapotřebí pečlivě sledovat pokrok dosažený při plnění cílů stanovených ve strategických plánech SZP. Navrhování nových intervencí v rámci strategických plánů SZP s sebou přineslo řadu výzev, a to zejména při definování cílových hodnot pro ukazatele výsledků.

U nových intervencí, jako jsou ekoschémata, byl přesný odhad cílových hodnot znemožněn nedostatkem historických údajů. Nedostatečné údaje a nejistá situace v době přípravy strategických plánů SZP přispěly k významnému riziku chyb v těchto odhadech. V důsledku toho vyvstává závažné riziko, že úroveň dosažení některých ukazatelů výsledků bude nízká.

Je proto třeba zvážit zjednodušení pravidel týkajících se nového mechanismu pro pozastavení plateb v souvislosti s víceletým monitorováním výkonnosti.

Členské státy se vyzývají, aby sdílely své podněty ohledně možných změn postupu schvalování výkonnosti, jakož i ohledně možných změn struktury ekologizace v rámci strategických plánů SZP. Členské státy dále vyzýváme k tomu, aby uvedly své priority pro další zlepšení, jejichž cílem by bylo dosáhnout konkrétního zjednodušení na úrovni zemědělských podniků a rovněž zmírnit zátěž pro vnitrostátní správní orgány, a to jak v oblasti SZP, tak i v rámci dalších politik, které mají dopad na zemědělce.

Na základě zkušeností s prvním schvalováním výkonnosti za rozpočtový rok 2023 ministři zemědělství 27 členských států vyzývají ke změně základních aktů s cílem tento postup zjednodušit.

Nový systém podpory zaměřený na opatření v oblasti životního prostředí a klimatu –tzv. struktura ekologizace SZP –, který má v souladu s cíli Zelené dohody pro Evropu pomoci transformovat zemědělství v udržitelné odvětví, vyvolal obavy týkající se jeho složitosti a přijetí zemědělskou komunitou.

Navzdory změnám, které již byly zavedeny, jsou stále ještě zapotřebí další zjednodušení, která by zemědělce motivovala k tomu, aby ve svých zemědělských podnicích posílili realizaci opatření v oblasti životního prostředí a klimatu.

Pro účely výměny názorů na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov konajícím se dne 27. ledna 2025 navrhuje předsednictví tyto otázky:

- 1) **Jaká zlepšení by podle vašeho názoru byla přiměřená, aby se zamezilo významným finančním dopadům pro členské státy způsobeným v důsledku schvalování výkonnosti?**
- 2) **Jaká zlepšení ve struktuře ekologizace SZP jsou nezbytná k tomu, aby se zajistila rovnováha mezi ambiciózními environmentálními a klimatickými cíli a racionální a konkurenceschopnou zemědělskou produkcí?**
- 3) **Jaké další konkrétní prvky stávajícího legislativního rámce by bylo možno v současné fázi provádění změnit?**